

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Halifax áttanulmányozta Burckhardt javaslatait

Az angol kormány tudtával, de a lengyel kormány beleegyezése nélkül közvetített a népszövetségi főbiztos

Németország csak háborúval annektálhatja Danzigot

(London.) Az angol külügyminisztérium átvevte Burckhardt danzigi népszövetségi főbiztos jelentését, amelyet Halifax külügyminiszter hosszasan áttanulmányozott. — A Burckhardt-féle jegyzékről Halifax jelentést tett Chamberlain miniszterelnöknek, aki jelenleg vidéken tartózkodik. A külügyminiszter ezután Yorkshirebe utazott, hogy folytassa nyári üdülését.

Burckhardt népszövetségi főbiztos visszatért Danzigba — Berchtesgadenből. Sajtónyilatkozatában cáfolta azokat a híreket, amelyek állítólagos genfi útjával voltak kapcsolatosak. — Nem voltam Genfben — jelentette ki — és nem folytattam a danzigi kérdésben megbeszéléseket a népszövetségi főtitkárral. Az a híresztelés sem felel meg a valóságnak, hogy a közeljövőben Londonba szándékoznék utazni.

A népszövetségi főbiztos az újságíróknak ama kérdésére, hogy az eddigi tanácskozások során, főleg Berchtesgadenben, milyen eredményeket ért el, így felelt:

— Nem mondok le arról a reményről, hogy a danzigi kérdést békés megegyezés alapján meg lehet oldani.

Egy újabb jelentés szerint Burckhardt főbiztos a danzigi szenátus elnökével ül össze, hogy megtárgyalják a szabad város helyzetének kérdését.

A danzigi problémával kapcsolatban legutóbb a nemzetközi sajtóban olyan hírek jelentek meg, mintha Burckhardt megbeszélést folytatott volna a berchtesgadeni látogatás előtt Beck ezredes lengyel külügyminiszterrel. Ezt a hírt a varsói hivatalos körök hevesen cáfolják, kijelentvén, hogy a

fenti találkozás nem történt meg.

Burckhardt közbelépése manőver - mondják Varsóban

(Varsó.) Lengyel politikai körökben Burckhardt népszö-

vetségi főbiztosnak Hitler részéről történt meghívását egyszerű manővernek tekintik. A Transcontinental Press diplomáciai levelezője szerint a lengyel kormány nem tulajdonít fontosságot ennek a meghívásnak és nem hajlandó tudomásul venni Hitler javaslatait a

danzigi Anschluss tárgyában. Lengyel politikai körökben hangsúlyozzák, hogy

Hitler csak egy győzelmes háború esetén annektálhatja Danzigot.

Azért Burckhardt meghívása és Danzig békes elcsatolására vonatkozó minden értekezlet terve felesleges.

Berlin tévedésbe akarja ejteni a világ közvéleményét — mondják lengyel politikai körökben — és úgy állítják be, hogy Németország és Lengyelország felvették egymással a kontaktust, már pedig ez nem egyéb blöffnél.

Amíg Hitler nem áll el Danzig elcsatolásának tervétől, minden lengyel-német megbeszélés ki van zárva.

Mussolini terve

(Páris.) A francia lapok Mussolini „béketervéről” a következő részleteket jelentik:

1. A danzigi népszövetségi főbiztosot eltávolítják népszövetségi tisztségéből.

2. Lengyelország bizonyos diplomáciai jogokat kap a szabad városban és megőrzi a szabad kikötőt.

3. A közigazgatás tisztán német lesz.

4. Lengyelország elhagyja Lawesterplatte erődítését.

5. Danzig nyugati részét 70 ezer lakossal Lengyelországhoz, keleti részét 100 ezer lakossal Németországhoz csatolják. A déli részt ketőbe osztják.

Mussolini terve az európai statusquo módosítását is magában foglalja.

(London.) A „Star” című lap diplomáciai levelezője szerint Mussolini „terve” hasonlít Smut tábornok 1919-ben el-

készített tervéhez, azzal a különbséggel, hogy a nemzetközi ellenőrzést nem a Népszövetség, hanem egy hármass bizottság intézné, melynek tagja egy német, egy lengyel és egy semleges állam képviselője lenne.

A „Star” hozzáteszi: „A jelek szerint Németország vissza utasította Mussolini tervét. A lengyelek azonban semmiesetre sem fogadják el.

Lelőtt egy német egy lengyel rendőrt

(Varsó.) A „Havas” jelenti: Határincidens történt Kattovice közelében. Szagiel lengyel rendőrt, aki egy német kisebbségit kísért, Paul Kutta, a len-

gyelországi német kisebbség egyik tagja revolverlövésével megölt. Annak a németnek, akit a lengyel rendőr kísért, sikerült átszöknie a hatá-

ron, viszont a merénylő Kuttát elfogták. Mindkét német a nemzeti szocialista szervezet tagja.

Tengerbe zuhant egy angol repülőgép

(Stockholm.) A svéd partok közelében súlyos repülőgép-szerencsétlenség történt. Egy angol repülőgép a tengerbe

zuhant. A gép 15 méter mélységbe süllyedt a tenger vizébe. A repülőszerencsétlenség 4 öl

dozatának holttestét felszínre hozták. A szerencsétlenség ügyében a vizsgálat megindult.

Lárogatás a „Házasságok vásarán”

Ki parancsol nősülni vagy férjhez menni?

Jelöltek, táblával a nyakukban -- O Amerika

(San-Francisco.) Na, ismeri már a várost? — kérdezte itteni barátom, Bill, az ügyvéd.

— Azt hiszem, igen — feleltem az olyan ember szerénységével, aki mindössze három hete érkezett meg a világ egyik legszínesebb metropoliszába.

— Azért ne higgye, hogy mindent látott már. Lefogadom például, hogy a „Házasságok vására”-nak híret sem hallotta.

— Mi az? Szindarab? Revü?

— Ugyan kérem — nevetett Bill, kivillantva arany fogorát majd karkötőórájára pillantott. — Sajnos, most tárgyalásra kell mennem, de holnap odaviszem magát. Legyen délután félóra a klubomban.

Lágy ringással robogott veünk a kis kétüléses sportkocsi, azon a gyönyörű platánsétányon, amely megkerülve a belső kikötőt, az új hid felé vezet. Balra óriási, zöldeskék tük rével felénk ragyogott a Csendes-óceán, jobbkéz felől elmaradtak az üzleti negyed hőseget szikrázó felhőkarcolói. Már a villanegyedben jártunk, pompás kertek, kecses bungalók között. Egyszerre nagy, félkör alakú teret formáltak a különbözően összefutó uccák. A téren hatalmas autópark s nyüzsgő tömeg gyűrűjében sátor tábor állott.

— Helyben vagyunk — mondotta Bill, kikapcsolva a motort.

Ugy gyanítottam, hogy valami harmadrangú vurstliba kerültünk és titokban nehezteltem Billre. Ezt vette körül anynyi titokzatozással? De alig jutottunk a tábor közelébe, be kellett látnom tévedésemet.

A központi sátor előtt cégtáblák hirdették fekete betűkkel: This is a Romantic Enterprise — Regényes vállalkozás. Legfelül egy nagyobb táblán, a következő, sokat ígérő „slogan” állott: A Man for every Maid — A Maid for every Man Minden leányra jut egy férfi — Minden férfire jut egy leány.

Ez a hangzatos ígért mindinkább felcsigázta kíváncsiságomat. De arra mégsem mertem gondolni, ami következett. A központi tábla alatt ugyanis katonás sorba igazodva, vagy féltucatnyi hölgy és ur állt. Olykor a közönség köréből kivált valaki, odament a jobboldali pénztárhoz, jegyet váltott, megadott pár adatot a kanári-szöke pénztáros kisasszonynak, aztán félreállt és várt. Percek múlva egy egyenruhás, nyurga alkalmazott jött elő hosszukás plakáttal, amelyen a bemondott adatokat tüntették fel, a pla-

kátokat az illető nyakába akasztotta, mire az odaállt a sor végére.

— Mi ez? — kérdeztem. — Embervásár?

— Szó sincs róla — felelte ügyvéd barátom. — Egy élelmes, olasz származású impresszárió törvényes keretek között megindított vállalkozása. A cél: összehozni, megismertetni egymással azokat a férfiakat és nőket, akik egyesülve élve a nagyváros forgatagában, sohasem akadtak volna megfelelő párja. Tudja-e mit jelent a ma-

gánosság, „solitudo” egy amerikai nagyvárosban? El tudja-e képzelni, milyen nehéz egy egyedülálló kistisztviselőnek, vagy kiszolgálókisasszonynak áttörni a korlátait? Há igen... akkor értékelheti igazán az impresszárió ötletét. Kolumbusz tojása volt, de rá kellett jönni.

Végigmegyek a jelöltek során. Egyáltalán nincsenek zavarban, mosolyogva beszélgetnek egymással, némelyikük cigarettázik, egy magas, szöke leány kis táboriszékre ül és a körmeit manikűrözi. Mindegyi-

kük nyakában a születési adataikat és életkörülményeiket jelző tábla. Kopaszodó, sovány férfi. Olvasom a mellén: Le Cormick, született 1895. Do-hánygyári tisztviselő. Nem iszik, nem dohányzik. Szereti a jazz-zenét. Havi keresete 115 dollár. Napvédőszemüveg borzós hölgy. Elizabeth Evans, született 1909. Telefonkezelő. Házias, jól tud kenyeret pirítani, ragasztódik kétszer hetenként a mozihoz. Havi kereset 75 dollár... És így tovább. Kicsit szédültem, nem akartam hinni a szememnek. De ott sorakozott fel előttem a többi, az amerikai kispolgári élet névlelei, irodákból, üzemeiből, gyárakból, az eladó-pult és a telefonstandard mellől, mind így akarnak menekülni az esti magányos vacsorától és a Boarding House rideg hónapos szobájából, áttörve a „solitudo”-t. Ez Amerika.

A „Kurier Warszawski” munkatársa meglátogatta Tataru Coriolan dr királyi helytartót

A lengyel újságíró több hete tartózkodik Romániában s Kolozsvárról Erdély északi részébe utazott adatgyűjtő körútra

(Kolozsvár.) Érdekes vendége volt Szamos-tartomány helytartóságának: Roman Fajans, a Kurier Warszawski szerkesztője látogatta meg Tataru Coriolan dr. királyi helytartót. A kitűnő lengyel közíró, aki néhány hete tartózkodik az országban. Stapinsky kolozsvári lengyel konzul társaságában kereste fel a helytartót. Romániai utazásának célja: adatgyűjtés egy cikksorozathoz, amelyben a mai Romániát akarja bemutatni a lengyel sajtóban.

Roman Fajans az utóbbi időben Spanyolországban majd a Távolkeleten tett utazásokat s helyszíni benyomásai alapján írt cikkeket lapjának.

A lengyel újságíró két napja tartózkodik Kolozsváron. Bucarestből érkezett ide, ahol megbeszélést folytatott Grigore Gafencu külügyminiszterrel. — A Tataru dr.-ral történt eszmecsere során megállapították a

külföldi újságíró további utirányát. Roman Fajans Erdély északi részében gyűjt adatokat a helytartóság sajtófőnökének és a kabinettiroda főnökének kíséretében. A lengyel újságíró már el is utazott Kolozsvárról.

Sztratosztéra repülésre készül két argentinai repülő

(Buenos Aires.) Eduard Olivero ismert délamerikai repülő és Puig, a spanyol Ebro-obszervatórium volt igazgatója sztratosztéra-repülésre készül. 1940 elejére tervezik a felszállást és azt remélik, hogy új sztratosztéra léggömbjükön har-

mincezer méternyire emelkedhetnek. A léggömb 124.790 köbméter terjedelmű s alumínium gondolájába rádiót is építenek be, amelynek segítségével a repülés alatt állandóan összeköttetésben lesznek a La-Plata-ot szervatóriummal.

Olaj után kutatnak a Pyreneusokban

(Páris.) De Monzie munkaügyi miniszter Saint Gauders közelében a Pyreneusokban megtekintette azt a 40 méter magas furótornyot, amelynek segítségével olaj után kutatnak ezen a vidéken. Huszévi elméleti kutatások után kezdtek meg az olajkut furását és eddig 1520 méter mélységig hatoltak le, olajat azonban még nem találtak. A furást vezető szakemberek mégis remélik, hogy rövidesen gazdag olajforrásra bukkannak, mert már 8 hete erős gázömlés mutatkozik. Most Amerikából új spe-

ciális műszereket rendeltek és azok beérkezése után tovább folytatják a munkát.

A francia állam Arlége é.

Felvágta ereit a szerződés nélküli maradt bártáncosnő

(Bucaresti.) Veronica Iacobescu variété táncosnő Botosaniban öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen leány felvágta csuklóján az ütőereket és amikor megtalálták — már

nem lehetett rajta segíteni. — Öngyilkosságát azért követte el, mert szerződés nélkül maradt s nem volt kilátása új helyvezkedésre.

politikába. A biztonsági formulák — úgy, ahogyan azt Genfben megfogalmazták. — sohasem elégitették ki. Franciaország csak akkor hivatkozott a szovjet-francia szerződésre, mikor neki szüksége volt rá.

4. Münchenben is megaláztatás érte.

Aztán természetes, hogy a Szovjet is ellenséges előítélettel viseltetik a kapitalista osztályokkal szemben.

A Szovjet most pontos, precíz meghatározáshoz ragaszkodik. Arnyi nemzetközi szerződést nem tartottak már be, annyi szerződés változott már át tanácsná, hogy a szerződés alá-

írása előtt jogos is a szkepticizmus.

Maga az angol javaslat is — a tárgyalások kezdetén még teljesen egyoldalú volt. A Szovjet az egyenlőség elvére akarja helyezni a szerződést, kölcsönös segélynyújtási alapon, a kis államok függetlenségének biztosításával. Hogy megakadályozzák a kis győzelmek által előkészített utólagos erőszakos lépéseket. Ez a feltevés sem tartozik a képzelet birodalmába, Tiso és Hacha szégyenletes esetei tragikus bizonyosságul szolgálnak. Ragaszkodnak az automatikus beavatkozáshoz is és ezért ragaszkodtak a hadvetetőségek tárgyalásaihoz.

4. De éppen ez a pontosság nehezítette meg az egyezmények megkötését. Sok mindent letárgyaltak és megvizsgáltak.

Mind ezek a nehézségek — és még számos, mit nem lehet felsorolni — megmagyarázhatók. Ezek igazolják a tárgyalások elhúzódását, de most már senki sem óhajtja a további késedelmeskedést.

Az angol-francia-orosz egyezmény elemi szükségesség.

A szerződések értéke annál nagyobb, minél nagyobb a fenyegetés és csökkenne, ha a többi hatalmak békeszándéka nagyobb lenne expanziós szándékaiknál.

A lengyel-orosz blokk két és félszeres előnytel

Az erők összemérése különben is szinte lehetetlen. Oroszország támogatása nélkül Lengyelország ellenfelének fölénye kettős, még annak dacára is, hogy hadseregének legalább egy harmad részét a nyugati frontokon kell készenlétben tartania. Viszont ha lengyel-orosz blokkal áll szemben, ugye ez a blokk két és félszeres fölényt tud kimutatni. És ez nemcsak emberanyag tekintetében áll így, de hála az orosz hadiparnak, harciszükségletekben is ugyanez az arány.

De akár így, akár úgy, az erőviszonyokból következik, hogy Keleten a frontok megmerevítése lehetetlen. Az orosz-lengyel szövetség számára lehetővé válik az akció-háború. Ebben az esetben Lengyelország ellenfele gazdasági és stratégiai okokból nem vezet het hosszú háborút.

Kelet-Poroszország és Szilészia fekvése annyira kedvezőtlen, hogy számukra az állóháborúra való áttérés semmiképpen sem kívánatos. Igaza van az ismert orosz katonai íróknak, Swiecinnek, amikor ezt írja: „Egész Középeurópában — Német-, Lengyel- és Csehországban — olyan a helyzet, amely kizárja az állóháborút. Még ha Németország a lengyel határon a védelmi erődtítményeket egymásra halmozna is és a veretlen seregeket emögé a fal mögé vonná vissza, ne felejtjük el, hogy milyen helyzetben lenne ez a védőv 250 kilométerre Königsbergtől, 150 kilométerre Berlintől, 110-re Stettintől és mindössze 60 kilométernyire Breslautól. Még ha el is kezdődne ezen a fronton egy állóháború, soká az nem tartatna.”

MOZGÓHÁBORU

VAGY ÁLLÓHÁBORU?

Az új háború stratégiai képe -- Európa keletjén a frontok merevítése lehetetlen

Az első világháború kitérésének huszonöt éves évfordulóján, amikor egy negyedszázad telt el azóta, hogy 1914 augusztusában először edördültek a fegyverek, önként felvetődik a kérdés: miképpen fogják befolyásolni a technika és stratégia fejlődése a jövő háborújának lefolyását. Rövid háború lesz-e, vagy állóháború? Az 1914-18-as, az abesszin, a spanyol és a kínai háborúk tapasztalatai alapján arra a konklúzióra kell jutnunk már előre is, hogy a modern háború defenzív háború lesz. Vagyis az időtartam korántsem felel meg modern idők iramának.

De hibás volna néhány tapasztalat alapján, bármily fontosak legyenek is azok, ilyen általánosító következtetéseket levonni. A múlt világháborúban a frontok megmerevedése és a hosszulejáratu hadviselési módra való áttérés nem a modern háború kikerülhetetlen törvényszerűsége, hanem bizonyos konkrét tények következtében történt meg: elsősorban a támadó fegyverek elégtelensége, másodsorban pedig a hatalmasan megerősített nyugati front speciális adottságai folytán. Németország 1914-ben Nyugaton az antant hatalmas védelmi vonalaiba, Keleten pedig a nehezen meghódítható orosz steppékbe ütközött. A hármasszövetség táborában az oroszoknak nem volt elég támadó fegyverük, a franciák és angolok pedig számbelileg maradtak alól a németekkel szemben. Így aztán egyik félnek sem volt módjában, hogy kihasználja az első harcok sikereit: a franciák a marnei győzelmet éppen úgy nem tud-

ták gyümölcsöztetni, mint a németek a tannenbergit. Mikor aztán 1915-ben az oroszok ellen levezetett hatalmas német támadás is eredménytelen maradt, a nyugati fronton megkezdődött az álló háború. És a szövetségesek 1918-ban csak a folytonos erőközpontosításnak köszönheték a győzelmet.

Ha Lengyelország magára maradna

Nyugaton ma is fennállanak a hosszulejáratu állóháború feltételei. De Közép- és Kelet-Európában egészen más a katonai-politikai helyzet, mint 1914-ben volt. Itt egy mozgóháború minden lehetősége adva van, amely döntő helyzeteket idézhet elő. Nem kétséges, hogy Lengyelország ellenfele villámháborúval fog kísérletezni, egy bekerítő mozdulattal, egy pontra koncentrálva a támadó fegyvereket, a nehéztüzérséget, a tankokat és repülőgépeket. Lengyelországnak sem olyan hatalmas kiterjedése, sem olyan kimeríthetetlen emberanyaga nincs, mint Oroszországnak.

Abban az esetben, ha Lengyelország magára maradna, a keleteurópai háború nem alakulhat át állóháborúvá. Ellenfelenek erejével szemben Lengyelországnak erre nincsenek lehetőségei. De egy izolált Lengyelországról még feltételes módon sem lehet komolyan beszélni. Ha viszont egy lengyel-orosz koalíciót tartunk szem előtt, akkor a konfliktus elején valószínű az állóháború, de nem a hosszú tartamú háború. A lengyel-orosz szöv-

ség határozott előnyökkel rendelkezik úgy emberanyag, hadianyag, mint stratégiai pontok szempontjából. Requette ezredes, a legismertebb belga katonai szerzők egyike, a katonai akadémia volt tanára erre vonatkozólag a következőket írja:

„Háború esetén a Visztulamenti országok sorsa elsősorban Oroszország magatartásától függ. Oroszország beavatkozása teljesen felforgatja az erőviszonyokat.” A jelenlegi viszonyok között a keleteurópai front végtelen lehetőségeket nyújt a mozgóháborúra.

A Földközi-tengeren könnyebb a tengelyt megsebezni, mint Középeurópában

A másik front, ahol egy következő háborúban gyors döntés lehet elérni, a Földközi tenger és Észak-Afrika. Itt a hatalmas frontok egész sorát lehet kimutatni, Spanyolországtól Líbián át egészen a Balkánig, Albánia kivételével. Mig Észak-Afrikában Franciaországa az abszolút fensőbbbség, addig Anglia hatalmas stratégiai tartalékokat készít elő. Ennek a tartaléknak részeit az indiai és európai angol expedíciós csapatok, a törökök és esetleg orosz ezredek alkotják. A Földközi tenger keleti részéről ezeket az erőket könnyen át lehet vinni Líbiába, a Dodekanézoszra, vagy akár a Balkánra is.

A tengely valamennyi állása közül a Földközi tengeri, az afrikai, a dodekanézoszi, abessziniai és libiai a legérzékenyebbek. Requette ezredes ezt írja: „Támadás esetén a leg-

kisebb ellenállás vonalát fogják keresni. Sokkal könnyebb a tengelyt a Földközi tengeren, annak könnyen hozzáférhető partjain és elszórt szigetein megsebezni, mint Középeurópában.” Az a feltevés, hogy sikertelenség esetén egész Németország egy megerősített várrá alakulhat át, egészen téves. Nyitva marad a betörés előtt dél felől, vagy az osztrák front összeomlásával, vagy a Balkán felől, vagy akár Dél-Lengyelországon és Szlovákián át. A nagy európai szövetségnek mindig meglesz a támadási lehetősége és így a módja arra, hogy megrövidítse a háború időtartamát.

Stanjól-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piaja Mihaj Viteazul 4.

Miért késik az angol-francia-szovjet szerződés aláírása?

Disoianu volt varsói követ szenzációs cikke a moszkvai háromhatalmi tárgyalásokról

Constantin Visoianu, Románia volt varsói követe „Az angol-francia-orosz szerződés” címén a „Viața Românească” című lapban érdekes cikket közöl arról, hogy miért haladtak nehézkesen előre az angol-francia-orosz tárgyalások.

„A békefront kissé nehézkesen alakul ki. A front megalakulásának szükségessége ma már annyira vitathatatlan, hogy minden késedelmeskedés és habozás érthetetlennek tűnik fel.

Természetesen a tárgyalások során el kell feledkezni a történelmi emlékekről, régi rivalizálásról, ellentétekről, sulyos temperamentumbeli különbségekről és likvidálni a közös szomorú tapasztalatok maradványait. Ki kell küszöbölni az előítéleteket és a kombinációkat, hogy józanul lehessen ítélkezni úgy, amint azt a fenyegető veszély megkívánja. Természetesen a szovjet-kormánynak meg kell feledkezni a megalázásokról és mellőztetésekről amelyekben a nyugati államok rövidlátása folytán része volt. A dráma közepén nem gondolhat csak hiusági szempontokra. Nem kívánhatja az angol tradíció végleges felhagyását.

Anglia számos reformot vitt keresztül a béke megszilárdítása érdekében. A kötelező katonai szolgálat bevezetése, a garanciák nyújtása, pénzügyi és gazdasági támogatások jelentékeny erőfeszítéseket és áldozatokat jelentenek az angol részről.

Természetesen Londonnak és Párisnak is csökkentenie kell kapitalista érdekei túlzásba vitelét és uralmi vágyait. Térjenek vissza a békevágyra és a nemzet megvédésének akaratára.

Felejtjük el a múlt hibáit

El kell felejtetni a múlt hibáit. Az életfeltételek ma megváltoztak. Egy ember, vagy egy szervezet hűtlensége hajdan egy nép hűtlenségét vonta maga után. Ma kisebb a hatalmuk még akkor is, ha úgy látszik, hogy elhatározó szerepük van. A történelmi példáknek szinte nincs semmi értékük, annyira változatosak és ellentmondóak. Egy-egy nép

lassanként átalakul. Új elemek kel, új tapasztalatokkal gazdagodik. Csak a történelem-könyvekben és az utazási utmutatókban van a népeknek egyenesvonalú történelmük és határozott felfogásuk.

El kell tekinteni a felfogásbeli különbségtől is. A népek élni akarási vágyától diktált együttműködésük fontosabb, mint az átmeneti jellegű politikai felfogásuk. A cári Oroszország mély ellenszenvvel viseltetett a demokrata felfogású francia köztársasággal szemben és a francia köztársaság bizalmatlansággal és lenézéssel az abszolutisztikus cári Oroszországgal szemben, mégis a francia-orosz szövetség mentette meg E Európát a leigázástól.

Tudom, hogy ezeken az akadályokon kívül az angol-francia-orosz tárgyalásoknak számolniuk kell a szerződésnek az egész világra gyakorolt ha-

tásával. Az európai jellegű tárgyalások is kihatnak az ázsiai hálózatokra. Maguk után vonják Amerika magatartását, a dominiumok elhatározását.

De, éppen ebben áll a szerződés határtalan előnye. A nemzetközi értékében, a diplomáciai jelentőségében, az előzetes élenkségében. Nemcsak a katonai és háborús jelentőségében egy végzetes konfliktus esetén. Egy ilyen szerződést úgy kell tekinteni, mint az erőelosztás egyik jelentékeny elemét, mint megszilárdítási eszközt, mint az esetleges határozatokra döntő elemet. Különben is a katonai szerződés többnyire diplomáciai eszköz. Az értéke főképpen a háboru előtt mutatkozik meg a diplomáciai tárgyalások során. A háboru alatt a katonai szerződések értéke új vizsgának van alávetve. A történelem, a legújabb történelem fájdalmas bizonyítékot szolgáltatott erről.

A moszkvai szerződés több európai állam új külpolitikai orientációját fogja jelenteni

Az angol-francia-orosz szerződés elhatározó jelentősége nyilvánvaló. Ez fogja képezni a „békefront” alapjait. Valószínűleg több európai állam új külpolitikai orientációját fogja maga után vonni. Ha ez a front együttmarad, állandóan növelheti az erejét, míg a tengely elérte előkészületeinek csúcspontját. A totalitáros államok expanziós politikája kétségbeejtő a függetlenségükért aggódó összes európai államokat. A tengelyen belüli nehézségek rövidesen sokkal nagyobbak lesznek, mint a két ország totalitáros és diktatorikus berendezkedése által nyújtott előnyök.

Az egyik oldalon erőfeszítés és hősiesség, amely elfárasztja és csökkenti a nép erejét. A másik oldalon céltudatos együttműködés, a természeti gazdagság helyes kihasználása, ami — növeli a nép erejét és önértékét. Egyik oldalon győzelmi szándék és uralmi vágy, amely kezdetben félelmet, később ellenállást vált ki, a másik oldalon békés együttműködési szándék, a kis államok megvédésének óhaja, ami a bé-

A szerződés nélkül a békefront gyenge, a békefront előzetes védelmi jellege értéktelen, a támadási kedvnek nem tudják útját állni, a Kelet és Nyugat elvágásának lehetősége valószínűvé válik. A Szerződés nélkül a többi államok csatározása is késik és az újabb erőszakosság kétségtelen...

Hát akkor miért késlekedik annyira az aláírás?

Szerződés nélkül is meg fogják segíteni egymást

A válasz rövid:

1. Franciaország, Anglia és Oroszország között tényleges kapcsolat áll fenn: Nyugat- és Kelet-Európa pedig szerves kapcsolat. Ennek a ténynek a törvényes szentesítése nem olyan sürgős. Alapjában a tárgyaló felek nyugodtak, mert tudják hogy támadás esetén országaik megvédik egymást a szerződéssel, vagy anélkül.

Valójában az európai politika egyik egyszerű igazsága közé tartozik, hogy ha a három ország közül az egyiket legyőzi Németország, akkor a másik kettő is vereséget szenvedett, még ha nem is vett részt a háborúban. Csak el kell képzelni a legyőzött Oroszországot. Németország kiaknázásában. Milliós és milliós orosz kéz, Oroszország hallatlan mennyiségű természeti kincsei a német háborús készülődés szolgálatában. A Németország és Oroszország közé eső államok leigázva. Miután Németország így Európa negyötödét az uralma alá hajtotta, egy vagy két év múlva feltétlenül Nyugat ellen indul. Vagy a másik feltevés, amint a „Mein Kampf”-ban írja: Franciaország és Anglia legyőzve Németország uralma alatt áll. A nyugat és a tengerek birtokában, teljes erejével Kelet ellen indul.

kefront körül való általános csoportosulást fog előidézni.

Miért késik a szerződés aláírása

Ennyi nyilvánvaló előny ellenére miért nem írták még mindig alá a szerződést.

Chamberlain még most sem tett le az engedékenységi tervéről

2. Chamberlain még ma sem tett le teljesen a tárgyalások és engedékenységi útján való kibékülésről. Természetesen nem lehet területi engedményekről beszélni, de politikai engedékenységről lehetne beszélni.

Azután meg Chamberlain telítve van a konzervatív tradíciókkal, osztályöntudattal és kapitalista érdekfelfogással. — Senkinek sem eshetik inkább nehezére a bolsevikiekkel való együttműködés, mint neki. Természetesen nem egyéni szempontokból vezetve — egy angol államférfi ezen felül áll, — ha nem kizárólag doktrinális szempontból.

Még emlékeztetünk, hogy Chamberlain adta meg a Nép-

szövetségnek a kegyelemadóit, végzett a kollektív biztonság elvével és a semlegességi eszme mellett tört lándzsát, abban a hitben, hogy kielégíti a támadók étvágát ezekkel az engedményekkel.

Egy becsületes, tisztességes államférfi, aki látja, hogy jóindulata nem talált megértésre, beláthatja tévedését és megváltoztathatja eddig követett politikáját. De, a becsületes ember nehezen változtatja meg véleményét és még utána is megmarad valami benne a régi hitéből.

A Szovjet is bizalmatlan

3. A Szovjet is bizalmatlan. Nem járt sok szerencsével, mióta bekapcsolódott az európai

Öfelsége II. KÁROLY király a határok sértetlenségét hangsúlyozta a tengerészeti ünnepen mondott nagy beszédében

(Bucuresti.) — A constantai tengerészeti ünnepségek alkalmával Öfelsége II. Károly király a Szent Mihály hajón Teodorescu tengerészeti és légügyi miniszter beszédére válaszolva a következő beszédet mondotta:

„Miniszter ur,
Szeretett bajtársak,

Senki előtt sem titok az a szeretet, amellyel tengerésztünk iránt viseltetem s ezt szeretetet ebben az évben még jobban hangsúlyozni akartam szeretett fiamnak a királyi tengerészet tisztjei közé való beírásával. Ahogy a miniszter ur

magyon jól mondta, az elmúlt év eredményes volt tengerésztünk számára, igazi előrehaladást jelentett úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból. Felfogásunk abban az eszmében gyökerezik, hogy a tengerészet nem játék, hanem elsőrangú eszköze szervezetségünk megnyilvánulásának mint nemzetvédelmi szempontból, mint külkereskedelmünk kiterjesztése szempontjából. Az elmúlt évben beszéltem a tengerészet önfeláldozó lelkületéről s ez a mai napon még inkább kiteljesedett. A Mircea nevű új iskolahajó érkezésekor remélem, hogy a román tengerészek hitét felfokozza a tengerészek képességeit teljessé teszi. Mind többet hajóznak — mondhatni az egész világon az erőképeség megnövekedése még hatalmasabb lesz. A nemzetvédelem szempontjából a tengerészet felszerelésére tett erőfeszítések mutatják, hogy az ország vezetői elhatározták a tengerészet megerősítését, amennyire eszközeink engedik a tengerészet nagy testvére, a szárazföldi hadsereg fejlesztése mellett. A nemzetvédelem három egységben álló eleme, a szárazföldi haderő, a tengerészet és a légvédelem tudatában vannak annak, hogy a felelősség nagy napján teljes lelkükkel ott lesznek a kötelességteljesítésnél. A multak példája, azoké akikről

ma megemlékeztünk, ennek a lelkületnek kezessége és biztatása a határok minden védője előtt.

A határoknak ez a védelme, amely acélhit legyen minden román lelkében s nemcsak azokéban, akik katonai egyenruhát hordanak, az összes románok lelkének megingathatatlan szikláját képezze. Az a meg

győződés, hogy ami román azt nem adjuk oda és ami a miénk, azt megvédelmezzük. Ha valaki a békét szereti, tudnia kell, hogy az egyszer megvont határaink nem változhatnak meg a világkatakizma veszedelme nélkül. Tudom, hogy ez az összes igazi hazafiak hite, mindazoké, akik természetes határaink között laknak. Tudom, hogy ez

tengerészeink hite, akik a fenyegetés pillanatában meg fogják tenni kötelességüket, abban a meggyőződésben, hogy határainkat védve az emberi civilizációt védik. Ezzel a gondolat-tal hajlok meg azok emléke előtt, akik életüket áldozták nemzetünk dicsőségéért és jövőjéért s poharamat azokra emelem, akik holnap a szükség lesz, védelmezni fogják azt s ha nem lesz erre szükség, mindig meg tudják őrizni büszkén a román lobogó tekintélyét. Éljen a királyi tengerészet.”

A jelenlevők szünni nem akaró éljenzéssel fogadták Öfelsége, a király beszédét.

Az orosz légihaderő leszállás nélkül bombázhathat bármely európai fővárost

A szovjet hadirepülőgépei a legutóbbi hadgyakorlaton a Jeges-tengertől a Fekete-tengerig éronnan vissza repültek leszállás nélkül

A „Semnalul” moszkvai híradást közöl, amely szerint a legutóbbi orosz légi hadgyakorlatok minden eddigit felülmúlta. A gyakorlatok tárgya az a feltevés volt, hogy az orosz légi haderő az ország legészakibb pontjain, a Jeges-tenger partjairól felszállva, megtámadta az ellenséget, amelynek támpontjai a Fekete-tengeren vannak. A repülőgépek leszállás nélkül tették meg az óriási távolságot s ugyancsak leszállás nélkül tértek vissza kiindulási állomásukra, egész idő alatt óriási magasságokban repülve.

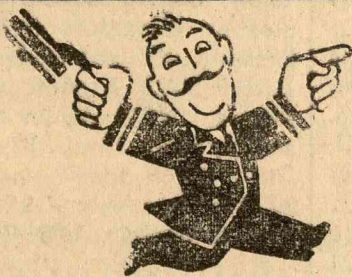
A gyakorlatok alkalmával Kakinakki ezredes, Szovjet-Oroszország egyik leghíresebb repülője kijelentette, hogy most már sorozatban gyártják azokat a repülőgépeket, amelyekkel az oroszok az Északi sarkon át Moszkvából Ameri-

kába repültek. Ilyenformán az orosz légi haderő abban a helyzetben van, hogy otthoni támpontjairól kiindulva bombázhathat bármely európai fővárost és azután leszállás nélkül visszatérhet a kiindulási állomásra.

A tehergépkocsi felborult, 6 munkás meghalt, 30 súlyosan megsebesült

((Varsó.) A lengyelországi Tomcovnál, Lodz közelében a lodzi gáztársaság munkásszállító tehergépkocsija felborult.

Hat munkás meghalt, harminc súlyos sérüléseket szenvedett. A kocsivezetőt letartóztatták.

WAGONS-LITS//COOK

utazási programok!

New-york:

a világkiállítás megtekintése, szabadon választott hajóval, hivatalos nemzeti bank árfolyamon számított árakkal.

Páris:

egyéni és társasutazások a zürichi kiállítás megtekintésével.

Cfr. körjegyek Románia összes vonalaira. Információkat és felvilágosításokat nyújt a

WAGONS LITS//COOK Menetjegyiroda

Telefon 22 22.

Oradea Bulev. Regele Ferdinand 2.

Telefon 22-22.

Svájc:

Leiben fizethető kirándulások augusztus és szeptember hónapokban,

Fekete tenger:

Mamaia, Eforia, Carmen-Sylva, Ecrene nyaralási bónok kiadása.

Repülőjegyek:

az összes romániai és külföldi járatokra

A TITOKZATOS

HINDU

— Regény — 144

Chapman a homályos lámpa fényénél a pilótaülés alá rejtette a nagy köteget, amelyben a negyvenezer font rejtett. Aztán elégedetten indult fölfelé.

31-ik FEJEZET

Harriet Tallmadge a szél ellen tartotta esernyőjét és az állomásra sietett. Csinos arca sápadt és fáradt volt.

Rossz éjszakája volt s zavaros gondolatok keringtek agyában. Reménykedett a sors kedvező fordulataiban, de ez nem következett be. Talán jobb is, hogy így történt. Ki tudja, milyen ember ez a Derrick Morley. A férfi iránt való bizalma a semmibe foszlott Miss Nellie látogatása után, de nem akarta beismerni önmaga előtt, hogy tulajdonképpen féltékenység kinozza.

Hiába küzdött érzése ellen, mégis fájt az a tény, hogy a férfi hamarosan elutazik. Mike többször célzott erre s biztosan így is lesz. Harriet szíve annyira összehúzózott erre a gondolatra, hogy ibolyakék szemében könnycseppek jelentek meg.

Már majdnem az állomáshoz ért, amikor valaki melléje lépett.

A leány zavartan emelte fel esernyőjét és Derrick Morleyre nézett. A férfi szeme komolyan nyugodott a leány arcocskáján.

— Jó estét, Miss Tallmadge — mondta.

— Jó estét.

Szótlánul mentek egymás mellett.

— Rosszkedvűnek látszik — szólt a férfi és hangjában egy kis guny csendült meg. — Talán ijesztő álmai voltak...

Harriet úgy érezte, hogy nem bírja.

— Kérem — kiáltotta. Még akart valamit mondani, de a férfi máris meghajolt.

— Ugy látszik, ma nagyon ideges, Miss Tallmadge — szólt udvariasan. — Nem is zavarom tovább. Remélem, legközelebb jobb kedve lesz és akkor... Különben... jó estét.

Derrick Morley eltűnt a pátyaudvari tömegben. Harriet egy ideig sirásra görbült szájával állt és nézett utána. Aztán megfordult és majdnem futott a vonat felé.

Amikor Derrick Morley a retentát háza felé sétált, mosolygott a körül. Harriet Tallmadgere gondolt s arra a megígérésre, amit a leánynak fog okozni. De a mosoly csakhamar eltűnt ajkáról, amikor észrevette Mr. Macgregort, aki a nyitott ablaknál állt.

A skót eltűnt a következő pillanatban, de Derrick oda ment az ablakhoz és beküldött.

— Hogy van, kedves Mr. Macgregor?

(Folyt. köv.)

SPORT

Befejeződtek az országos ifjúsági atletikai bajnokságok

Kiss (Esta Sun) két bajnokságot nyert

Az országos bajnokságokat befejezték. A második nap két új országos rekordot állítottak fel. Kiss (Esta Sun) még egy bajnokságot nyert és országos

rekord alatt megnyerte a 400 méteres gátfutást is. Kiss két bajnokságával az ifjúsági bajnokság során legszebben szereplő atléta lett.

A Ferencváros uszói és vízipolócsapata romániai portyán

Szeptember 1-én Nagyváradon szerepel a Ferencváros

(Budapest.) A Ferencváros uszói és vízipolócsapata a héten romániai portyára jön, ha megkapja a beutazási engedélyt. Ez esetben a portya műsora következő lesz:

Augusztus 23-24-én Temesváron, 26-án Kolozsváron, 27-én Marosvásárhelyen, 29-30-án Bucarestben, szept. 1-én Nagyváradon.

Az ör fulladt a vízbe, akit a veszedelemben került fürdőzők kimentésével bíztak meg

(Arad.) A sors véletlenül következtében éppen az fulladt a Marosba, aki azzal volt megbízva, hogy felvigyázzon a fürdőzőkre a a veszedelemben kerülőket kimentse. Tarnoveanu Pavel 40 éves aradi illetőségű ember azzal volt megbízva, hogy felvigyázzon a fürdőzőkre Vasárnap munkája végeztével felevezett a „Halászcserda” nevű vendéglőig, ahol a késő éj-

eli órákig szórakozott s itt állapottban ült csolnakába. A vendéglős vissza akarta tartani az ittas állapotban levő férfit a veszedelmes éjjeli uttól, de az nem tárgyalt szándékától, sőt még néhány üveg sörrel magával vitt az utra. Másnap reggel megtalálták üres csónakát s még hétfőn kivetette hulláját a víz. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás 19 Csevegés. 19.17 Gramofonlemez. 20.05 Felolvasás. 20.20 Román dalok. 20.40 Xilofonszólo. 21 Gramofonlemez. 22 Hírek. 22.15 Gramofonlemez. 23.15 Német dallermezek. 23.30 Román-est Németországnak. — Majd hírek külföldre idegen nyelveken. Utána közlemények

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon 8.20 Ét-

rend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Honvédszenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.30 Hírek. 17.15 Háztartási előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Elbeszélés. 18.35 Magyar nóták. 19.45 A magyar válogatott vívók készüldése a világbajnokságra 20.15 Hírek. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21.35 Az én rádióműsorom. 22.40 Hírek. 23 Jazz. — 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Rendőrszenekar. 24.20 Olasz nyelvű előadás. 1.05 Hírek.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalomástól alig 5 percre, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál 8-10-ig Str. Franceza 12

Papír és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papírkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

Apróhirdetések

ALLAS

Kifutófiu és takarítóno felvétetik. New-York szálloda, Str. Dr. Aurel Lazar 4. 3583

10.000 lei óvadékkal 34 éves rom. kat. ember bizalmi állást keres. Cim a kiadóban. 3581

Mindenes szakácsnét keresek azonnalra vagy elcséjére. Grivitei 32. Városi vasút. 3580

14 éven felüli fiukat kifutónak felvesz „Forum” dobozgyár Str. Păcii 17. 3579

VÉTEL-ELADÁS

Egy Patefon és egy hencser jutányosan eladó. Weisz, P. M. Viteazul 6. 3573

Jó állapotban levő löcsös fa hordó és táblás kocsi eladók. Str. Barieri 14. 3574

Használt jó állapotban levő hálószoba butor eladó. Vasile Goldis 6-a. 3571

Kisebb ringlizó gépet megvételre keresek. Ajánlatot a kiadói hivatalba kérek. 3180

Szín- és papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4

LAKAS

Kiadó. 5 szobás magánház, nagy kerttel. Értekezni Roxin vendéglő, Regele Ferdinand ut Popper mellett. 3497

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajaiban segíteni tudok Moldova u. 58-a Oradea 3582

Minden bajaiban segíteni tudok. Calea Izvorului negyedik 31 alsó tudószanatoriumi ut. 3575

TURISZTIKA

— A Vasas turisták folyó hó 20-án az alábbi 2 kellemes kirándulást rendezik: 1. Menyházafürdő. Indulás reggel 4 órakor, részvételi díj 145 és vendégeknek 165 lei. Kellemes autót, gyönyörű vidék és strandolás Menyházafürdő márványmedencéjében. — 2. Brátka, Jádvolgy. Indulás reggel 7 órakor. Részvételi díj 85 és vendégeknek 95 lei. Kellemes, könnyű kirándulási és fürdési lehetőség. — Mindkét kirándulásra jelentkezéseket elfogad a Csarnokban levő Vasas-otthon, valamint a Gross kerékpárüzlet, Piața Unirii és Kovács urisabóság az Alexandri ucca 9. sz. alatt, ahol mindennemű felvilágosítást készséggel megadnak.

NYOMATOTT PASZTOR EDE

CÉGNEL ORADEA.